

Nr 414

Av herr **Lindahl**, om utredning rörande den statliga informationsverksamheten.

Av den senaste tidens pressdebatt framgår att man på många håll anser att statens information till medborgarna är bristfällig och svårbegriplig.

Medan praktiskt taget all annan informationsverksamhet undergått stora förändringar är den statliga informationsverksamheten enligt experternas mening med få undantag ineffektiv.

Mängder av lagar, administrativa organ och institutioner gör det svårt för den enskilde att överblicka fältet och hålla reda på sina förmåner och rättigheter.

Att allt inte är välbeställt framgår med all önskvärd tydlighet av följande aktuella citat ur en artikel i Svensk Pensionärstidning. Där står det nämligen:

»Förbundsmötet finner sig böra påtala de statliga pensionsbestämmelsernas splittring på ett allt för stort antal författningar, vilka i stor utsträckning är skrivna på ett för vanliga människor obegripligt språk. Med stor sannolikhet torde i dag endast ett mycket begränsat antal specialister någorlunda säkert kunna orientera sig i denna ogenomträngliga djungel, som de statliga pensionsbestämmelserna består av. Förbundsmötet vill därför framhålla nödvändigheten av att de statliga pensionsbestämmelserna blir föremål för en överarbetning med sikte på att göra dem läsbara för pensionärer och andra som har behov av att tolka och tillämpa bestämmelserna.»

Förr i tiden, när samhället var mindre komplicerat, kunde det räcka med att staten lät utfärda kungörelser, som spreds bl. a. genom uppläsning i kyrkorna. Därigenom blev förmodligen kungörelsernas innehåll ganska allmänt kända — även om innehållet då som nu ibland var tämligen obegripligt för vanligt folk. Tidningar och böcker nådde på den tiden ut till en obetydlig del av befolkningen. Det mesta av nyheter spreds från man till man genom samtal.

I dag är vårt samhälle ytterst komplicerat. Att sprida information genom enbart personlig kontakt är otänkbart. Tiden har blivit dyrbar, och vi tillgriper i allt större utsträckning mekanisering på snart sagt alla områden. Även spridandet av information rationaliseras. Vi har i dag till vårt förfogande många och effektiva masskommunikationsmedel: utöver det tryckta ordet har vi också fått radio och TV.

Massmedia ökar våra möjligheter att informera allmänheten. Men vårt

kommersialiserade, moderna samhälle har också gett oss nya problem, som vi för endast några få årtionden sedan knappast kunde förutse. Vi har fått ett överflödssamhälle också när det gäller information, ett överflöd som gör att det många gånger är svårt att nå fram till allmänheten med ett budskap. Häre ligger ett av den statliga informationens stora problem, som det kan vara skäl i att granska något närmare.

Allmänheten påverkas dagligen av tusentals budskap via dessa massmedia. Det gäller olika nyhetsmeddelanden, nationella och internationella händelser på snart sagt alla områden, det gäller förströelse och underhållning, det gäller näringslivets nyheter och erbjudanden i form av reklam. Vi har alltså en oerhörd ström av budskap av alla tänkbara slag, som sänds ut till allmänheten via tidningar, radio och TV. Sändarsidan har sammantaget en så oerhörd kapacitet att vi kan tala om ett verkligt överflöd. Men hur är det med mottagarnas möjlighet att tillgodogöra sig överflödet? Det är på detta område vi kan konstatera en mängd problem. Individerna har inte möjligheter att ta emot mer än en liten del av allt det som erbjuds honom.

I den rådande situationen får inte staten komma i ett underläge när det gäller att framföra viktig information till allmänheten. Statens information måste kunna konkurrera — framgångsrikt — med all annan information. För att kunna göra detta måste de experter anlitas som genom sin forskning och sina praktiska erfarenheter kan medverka till att ge denna information slagkraft, både vad gäller formen och spridningssättet. Endast på detta sätt kan informationen nå ut till dem det gäller.

Den statliga informationens uppgift i vårt moderna samhälle är att ge varje medborgare den information han behöver vid den tidpunkt då han behöver den på ett sådant sätt att han verkligen får den och på ett sådant sätt att han verkligen förstår den.

Man får intrycket att staten inte har sammanställt och utformat sin information med hänsyn till dem som skall ha den utan på grund av brislande kännedom om moderna metoder låtit varje institution svara för sina egna uppgifter, som de behandlat ur sina mer eller mindre fackmässiga synpunkter.

Staten har förmodligen i dag inte resurser att tillfredsställande lösa dessa uppgifter. Ändå rör vi oss här på ett område, som utan vidare kan sägas vara en av huvudbetingelserna för att vårt moderna samhälle skall kunna fungera tillfredsställande. I dag är det många gånger rena slumpen som avgör om en medborgare får information på ett visst område eller inte. Den stora bristen på samordning gör det utomordentligt svårt för medborgaren *dels* att iakttaga alla de skyldigheter som samhället ålägger honom, *dels* att tillvarata de många olika rättigheter som samhället ger honom. Detta utomordentligt svåra problem kompliceras ytterligare av de många och stora förändringar som ständigt sker i vårt expansiva samhälle.

Den enskilde medborgaren har en självklar rätt att veta hur samhället

fungerar. Det är samhällets skyldighet att på ett lättfattligt sätt förmedla de upplysningar han vid ett visst tillfälle eller i en viss situation behöver.

Bristerna på detta viktiga område är uppenbara, och därför bör vi ofördröjligen vidta lämpliga åtgärder.

Dessa frågor om den statliga informationsverksamhetens effektivisering bör bli föremål för en statlig utredning, och till densamma bör knytas de framstående experter som vi i vårt land har tillgång till.

Med stöd av vad som ovan anförts föreslås,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att den statliga informationsverksamheten, dess omfattning, inriktning och utformning blir föremål för en skyndsam utredning.

Stockholm den 27 januari 1965

Essen Lindahl

Nr 415

Av herr Nordgren m. fl., *angående kommunernas upphandlingsverksamhet.*

(Lika lydande med motion nr 345 i Första kammaren)

Stockholm den 27 januari 1965

Hans Nordgren

Bo Turesson

Tage Magnusson

i Borås